

Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ: Στο θέατρο «Κοτοπούλη» ΒΥΣΣΙΝΟΚΗΠΟΣ: Στο «Θέατρο Τέχνης»

Η βασιλεία της Ελισάβετ συμπέφτει με την ανάπτυξη της καπιταλιστικής μεθόδου παραγωγής, που πρωτοφανερώθηκε, έδω και 400 πάνω-κάτω χρόνια, στην Αγγλία και που σημειώνει έναν από τους βασικούς ιστορικούς σταθμούς στην εξέλιξη γενικά του πολιτισμού μας. Η μετάβαση από το προηγούμενο κ' ιστορικά ξοφλημένο στάδιο: τη φεουδαρχεία, στο καινούργιο: τον καπιταλισμό, ή αν φυσικά επαναστατική πρόοδο, όπως είναι και κάθε διαλεκτική μετάβαση από μια κοινωνική μορφή στην άλλη, κι όπως θα 'ναι κι η αναπόφευγη μετάβαση από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό. Αν λάβουμε υπόψη και το φυσικό επακόλουθμα μιας τέτοιας πρόόδου: την αντίστοιχη ανάπτυξη στις Τέχνες τα Γράμματα και τις Επιστήμες, που σημειώνεται την εποχή εκείνη στην ιστορία της Αγγλίας, (ανάπτυξη που τη βοήθησε και την προστάτησε η Ελισάβετ), καταλαβαίνουμε πόσα ιστορικά ενδιαφέρον παρουσιάζει το πρόσωπο μιας τέτοιας βασίλισσας.

Το ότι ο Ζοσέ περιόρισε το δραματουργικό ενδιαφέρον του μονάχα στην ιδιόζουσα ατομική ερωτική ψυχολογία, τη «παρθένου βασίλισσα» (όπως είναι γνωστή η Ελισάβετ) δίχως να τη συσχετίσει, μήτε καν να τη παρλληλίσσει με όλη την επίλοιπη κοσμοιστορική, θ'άλεγα, σημασίως δράση της, είναι κι αυτό ένα χαρακτηριστικό της ατομικιστικής, ακοινωνικής θέσης που πάρεται η σύγχρονη μας Τέχνη. Το μόνο που τράβηξε το συγγράφον ήσαν η μελέτη κι η εξήγηση της ερωτικής διαστροφής που προκαλούσε στην Ελισάβετ ο άσεξοναλισμός της.

Αν προσθέσουμε σ' αυτό και την αδιαφορία που μάζ προκαλεί το θεατρικό αυτό

έργο, έστω κι από καθαρά αισθητική και προπίντων τεχνική σκοπιά, βγάζουμε συμπέρασμα πως η έκλογή του για την επανεμφάνιση της κ. Μαρίκας Κοτοπούλη ήταν πάρα πολύ άτυχη.

Η κ. Κοτοπούλη είχε κάνει και τρείς-τέσσερες άλλες τέτοιες επανεμφάνσεις τον καιρό της Κατοχής. Και τότε, όπως και τώρα, πολλοί θα συγκινηθήκαν με τ' άκουσμα μονάχα μιας τέτοιας είδησης. Η θέση της μεγάλης μιας τραγωδού στην ιστορία του συγχρόνου ελληνικού θεάτρου είναι γνωστή σ' όλους κι άγγίζει σχεδόν τα όρια του θρύλου. Με όλο όμως αυτό το σεβασμό για τη δοξασμένη σταδιοδρομία της ή κριτική θα πρέπει ν' αξιολογήσει την τωρινή εμφάνιση της κ. Κοτοπούλη με μέτρο τη πρόοδο που έχει σημειώσει στο μεταξύ η τέχνη του ήθοποιού, και που φυσικά έχει επηρεάσει και το κριτήριο και του πιο άπλου θεατή.

Το αποτέλεσμα είναι πως η «Μαρίκα» αντί να προσθέσει πιά, φοβάται πως αφαιρεί (για τ' υς μη νοταλγικά δεμένους με τη παλιά της θύμηση) από την άξια τιμημένη φήμη της. Το παξίμο του τωρινού ήθοποιού, άπλοποιημένο προς το ρεαλιστικό-ερω άπ' τη διδασκαλία των ξενοσπουδαγμένων σκηνοθετών, επηρεασμένο (σημαντικό κι αυτό) κι από τον κινηματογράφο που μάζ γνώριτε μια Γκρέτα Γκάρμπο, μια Λουίζα Τάινερ, μια Μπέτε Ντέιβις (για ν' αναφέρω ελάχιστα άπ' τα θηλυκά μονάχα άστέρια), διαφέρει βασικά με το ρωμαντικά εξεζητημένο παξίμο της άκμης της κ. Κοτοπούλη.

Από τους ύπολοίπους ήθοποιούς που λαβαίνουν μέρος σ' αυτή τη παράσταση, η Ρίτα Μυράτ μόρεσε κι έδωσε εύκολα κι άνετα τη βασικότερη στιγμή του μι-

κρού ρόλου της: τη σκηνή στην κρ βατοκάμαρα, με την παραλογοισμένη άπ' το ερωτικό άδιέξοδο βασίλισσα.

Ο Μήσος Μυράτ προσλάθησε να ερμηνεύσει τον Έσεξ (τον ερωμένο της Ελισάβετ) με όση ρωμαλεότητα κι άνδρισμό διαθέτε. Έπ'σε όμως σέ βασικό λάθος: το να «καμαρώνει», θάλεγα το παξίμο του. Κι άποτέλεσμα ήταν ο Έσεξ να είναι Μυράτ κι όχι ο Μυράτ Έσεξ.

Φιλότιμη δημιουργία του Λάμπρου Κωνσταντάρα στο ρόλο του φιλόσοφου Μπέικον. Μονάχα που, ά όχι ιστορικά, Ζοσεϊκά τουλάχιστο, δικαιολογιόταν ν' άχε κάμποση δόση καπάτσα: διπλωματικότητας. Ο Τσαγανέας, που ένοχλοΐσε άρκετά με την τραγουδιστή άπαγγελία του, είχε άστόσο κίνηση άνετη και σωστή.

Όλοι οι ρόλοι γενικά, εί-

χαν δοθεί άπ' το συγγραφέα συμβατικά και άβαθα. Γι' αυτό κι η προσπάθεια των ήθοποιών να τους ζωντανέψουν άξίζει κάθε έπαινο, κι ά, ήταν που και π' υ λειψή Αυτό ίσχύει και για το Λυγίσο κι για το Γιαννούλη.

Η μετάφραση του έργου σέ άχρωμη δημοσιογραφική δημοτική. Θα πείς: Χρειάζόαν τάχα και παραπάνω; Έ, ότι νάιναι.

Την αντιθεατρικότητα κι έλειψη ενδιαφέροντος του έργου (διάλογος κι όλο διάλογος, συγκρούσεις που προμαίντευσ και πότε θα γίνουν και πως ν' ά ξελιχτούν), θέλησε να την αναπληρώσει κατά τη «Ρεζική» μέθοδο— ή σκηνογραφία. Κι οι ήθοποιοι είχαν έτσι ν' αγωνιστούν κι ενάντια στο νεοπλουτικά σπάταλο «διάκοσμο», που βλάινει τον ίδιους κι ένοχλοΐσε φο'ερά και το θεατή.

Κ. ΚΑΛΦΑΣ